

לזיכוי הרבים

אנו מתכוננים להוציא עלונים צבעוניים ומורחבים לכבוד יום העצמאות ולקראת שבועות. נשמח לקבל תרומות; המבקשים להתברך בפרנסה, בבריאות ופרי בטן, או המבקשים להנציח יקיריהם – יואילו לפנות לאוסי, אברהם שפירא 4, נתניה – 09-8335016

תזכו למצוות!

טיול ביום העצמאות

הטיול יכלול:

- סיור במחנה חיל האוויר ברמת דוד
  - סיור במחנה חיל הים בחיפה
  - המושבה הגרמנית
  - ביקור במוזיאון לציורי תנ"ך
  - בתי כנסת, וועדים וחברות
- יכולים לפנות לאוסי 09-8335016

1. רש"י ט' א' – "ויהי ביום השמיני" – מהו התאריך המדויק?
2. רש"י ט' ב' – "קח לך עגל" – הן אהרן והן העם מקריבים עגל; מדוע דווקא בהמה זו?
3. רש"י ט' ד' – "קרב אל המזבח" – לשם מה החזרה, והרי נאמר: "ויאמר משה אל אהרן עשה חטאתך"?
4. ט' כ"ד – "ותצא אש מלפני ה'" – מה הקשר בין פסוקנו לבין הכתובים: שופטים ו' כ"א, י"ג ט"ז; דבה"א כ"א כ"ו; דבה"ב ד' א'; מל"א י"ח ל"ח-ל"ט.
5. רש"י ט' כ"ב – "ויברכם" – באיזו ברכה בירכם?
6. רש"י ט' כ"ג – "ויבא משה ואהרן" – משה נכנס עם אהרן כדי ללמדו על מעשה ה'-----.
7. רש"י י' ב' – "ותצא אש" – ר' אליעזר אומר, כי מתו על ש----- בפני משה, ור' ישמעאל אומר ----- נכנסו למקדש.
8. י' ה' – "בכתנתם" – רש"י: מלמד שלא ----- בגדיהם אלא נשמתם.
9. רבנו בחיי על מות בני אהרן: חטאו באש ולקו ב-----.
10. אכל עד לקבורת המת נקרא -----.
11. י' ו' – מניין לאכל שאסור בתספורת, שכתוב: "ראשיכם אל -----".
12. רש"י י' ו' – "ואיכנסם..." יבכו את השרפה... – מה לומדים מכאן בקשר לתלמידי חכמים?
13. י' ט"ז – מה המיוחד במלים "דרש דרש משה"?
14. י' י"א – ר' יהושע בן לוי אומר: כל המבדיל על היין במוצ"ש יהיו לו בנים ראויים להוראה, שכתוב: "ול----- בין הקודש ובין החול... ול----- את בני ישראל".
15. בפס' אחד בפרק י"א חוזר השרוש 'זרע' 3 פעמים; מהו?
16. י"א מ"ד – "והתקדשתם והייתם קדושים" – על כך אמרו חז"ל: הבא ליטהר ----- בידו.

למתקדמים:

1. רשב"ם ט' ד' – כי היום ה' נראה – באיזה אופן ייראה ה'?
2. ראב"ע ט' ח' – "ויקרב אהרן..." – מי רוכש את הקרבן?
3. ט' כ"ב – "ויברכם" – בעל הטורים: ג' ברכות כנגד ג' מיני קרבנות: "וישמך" מן -----; "יאָר" כנגד ה'-----; "שלוש" כנגד -----.
4. ט' כ"ג – "ויצאו ויברכו את העם" – רש"י – אמרו: "ויהי נעם ה' עלינו..."; מניין לקוח פס' זה?
5. י' א' – על מעשיהם של נדב ואביהוא כותב הספורנו: חשבו שכמו שאהרן התמיד, אשר בו תשרה שכינה, תבוא ה'-----, כך היה ראוי להקטיר ----- חדשה עתה על היגלות כבוד ה' אל כל העם ועל ירידת ה'-----, ולכן הקריבוהו לפני ה' ב----- הפנימי.
6. י' א' – כיצד מסביר הרשב"ם את שגגתם של נדב ואביהוא?
7. הכלי יקר מסביר את דברי האומר כי שתויי יין נכנסו: והיין בוער באדם כ-----, כמו שנאמר: "מאחרי בנשף ----- ידליקם" (ישע' ה' י"א).
8. י' ב' – "וימותו" – אור החיים מסביר שמיתתם באה כדי ל----- אחרים לירוא מן המקדש. ובעל הטורים מסכם שבני אהרן חטאו ב----- דברים.
9. י' ג' – "וידום אהרן" – הרמב"ן: שהיה ----- בקול ואז שתק. לעומתו הרשב"ם: "וידום אהרן" מאבלותו ולא ----- וספורנו מסביר ש----- בקידוש ה'.
10. י' ד' – הרמב"ן מצטט את ר"ע האומר, כי בני אהרן מתו ב----- והטילו בהם ----- של ברזל וגררום החוצה.
11. י' ט' – "יין ושכר אל תשת..." – מדוע נאסר על הכהנים לעלות על הדוכן ולברך 'ברכת כהנים' בתפילת המנחה?
12. רש"י י' כ' – "וישמע משה וייטב בעיניו" – מה מלמדנו משה רבנו?
13. רש"י י"א ב' – מה לומדים מההדגשה של "זאת החיה"?
14. י"א ג' – הרמב"ם: סימני בהמה וחיה הם ב' סימנים: מפרסת פרסה ומעלה גרה, עד שיהיו שניהם; וכל בהמה וחיה שהיא מפרסת פרסה, היא גם מעלה גרה חוץ מה-----.
15. י"א ד' – "ממעלה הגרה" – רש"י והראב"ע מסבירים את המלה 'גרה': האוכל ----- אחרי הפה באמצעות ה-----.
16. מהו הקשר בין הפרשה להפטרה בשמ"ב ו' ד'?

מדרשמות של חיות – מדרש חיות

האדם נצטווה לרדות בחיות, והוא הטביע את חותמו ע"י נתינת שמות (השם) מבטא את תכליתו, 'לשם מה?'; וכשנתינת לדבר שם הוא מתגדל ומתרום כגובה ה...שמים) האמרה אומרת 'כשמו כן הוא' – ושמות החיות מורים על מהותן ותכונותיהן החיצוניות: הסוס נקרא כן על שהוא שש וצוהל; והחמור – על שגופו מותאם לשאת חומר כבד, 'מחמירים' איתו; והרחל (הכבשה) – כי היא 'מרחלת' – הולכת ברגל (והרועה את הרחלים שמה – רחל); וכך

כבר מבראשית – העולם נוצר כשקראו לדברים בשם. לא היה אור עד שא-לוהים אמר אור. ולא היו יום ולילה עד שא-לוהים קרא לאור יום ולחושך לילה וכד'. האדם בעצמו נוצר כשהא-ל אמר 'אדם', ובשליחותו נותן האדם שמות לחיות – וכל דבר שהוא נתן לו שם הפך לנפש חיה (!); והקב"ה אישר את מתן השמות באמרו: "כל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו". מתן שם הוא סימן שורה וממשלה על הדבר, ובמקביל לה' השולט על הנבראים ועל היקום, כך

בבריאה נאמר: "ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה". ונאמר במדרש: "כיוון שברא אדם הראשון, כינס כל בהמה וחיה ועוף והעבירן לפניו, אמר לו: מה שמותן של אלו? ואמר: לזה נאה לקרותו סוס לזה נאה לקרותו ארי, ולזה נאה לקרותו גמל... אמר לו: ואתה מה שמך? אמר לו: אדם. אמר לו: למה? מפני שנבראתי מהאדמה". עפ"י המדרש שמה של כל חיה מותאם לתכונותיה ולטבעה, והאדם הראשון ידע לתת שמות שמורות על מהות הדברים.

צו... שמונה!

בחוץ שירות הביטחון שנחקק בשנת 1949 מופיע סעיף המאפשר לשירות הביטחון לקרוא בצו ל'שירות מיוחד' בסדר או במילואים "במקום ובזמן שנקבעו בצו, ולשרת כל זמן שהצו יעמוד בתקפו"; וזהו 'צו 8' המפורסם. אך מדוע הוא נקרא דווקא 'צו 8' והסיפור הוא כדלהלן: בן גוריון פנה לאחד מעוזריו הדתיים שימצא שם מתאים ל'צו המיוחד' הזה. לאחר מחשבה בא העוזר עם הרעיון לקרוא לו 'צו 8' ע"ש שלוש הפרשיות העוקבות הפותחות את חומש 'ויקרא': ויקרא (קריאה לשירות) + צו + שמיני, שיחד נתנו את הרעיון לצו 8.

וזו **החופרת** מתחת לאדמה נקראת '**חפרפרת**'.
30. **האנקה** – שממית המשמיעה קולות הדומים ל**אנקה** חולה. 31. **הכה** – כי היא לטאה בעלת כח. 32. **הלטאה** – מלשון '**לוט**' – לכסות ולהסתיר; באשר צבעיה מסתירים אותה בנוף הטבעי; ויש המבינים שורש זה כדבר המזדחל ומתפתל. 33. **החומט** – קרוב לשורש '**קמט**'; לטאה '**מקומטת**', עקלקלה. 34. **העקרב, העכבר, העכביש** – י"א שהם משורש קרוב **עקב/עכב**; ופירושהם לאחוז ולתפוש, באשר זוהי מלאכתם העיקרית. (האוכל **כשר** – **ישר ומאושר**)

היפוליטו, ובראש המשפחה השניה עמד צעיר ששמו ליסטיקו. באחד הימים, משארכה המלחמה ימים רבים, ישב היפוליטו במבצרו ועשה חשבון נפש. ראה שהוא טרוד ראשו ורובו בעניין מלחמה, שאפילו את מקורה אין הוא זוכר. המלחמה גורמת לו צרות, הפסד כסף וסיכוכים עם אנשי צבא שכירים, מרגלים, סוחרים – מוכרי נשק וציד; ועל אף שמאצילי הארץ הוא ובעל רכוש ונחלות – אין הוא נהנה כלל מהעושר הזה, וחיייו אינם חיים.

באותו לילה חמק היפוליטו בחשאי ממבצרו, מבלי שאיש ממשרתיו ילווהו, והלך ישר אל המבצר של אויבו ליסטיקו, ודפק בשער. אל השוער ששאלו לשמו ולרצונו אמר: "אני היפוליטו, ובאתי יחידי; מבקש אני לדבר עם אדונך ליסטיקו".

השומרים מיהרו לבשר את הדבר לליסטיקו. כששמע שאויבו בא אליו יחיד ובלתי מזויין, ציווה לפתוח לו. אך פתחו את השער, רץ היפוליטו לליסטיקו, נפל על צווארו, חיבק ונישק לו באמרו: "אחי היקר! מבקש אני את סליחתך על כל אשר חטאתי לך, ואני מוחל לך על אשר עשית לי. הנני רוצה לחיות בשלום, ומוכן אני לקבל על עצמי את ממשלתך, כי טוב לי הדבר מאשר ימשלו בי אנשי הצבא שלי".

ויהי כשמוע ליסטיקו את דבריו, התרכך לבו ג"כ, חיבק את היפוליטו, ושניהם בכו איש על צוואר אחיו, כשהם מבקשים סליחה זה מזה. ומאותו יום חיו שניהם בשלום ובאחוה, ולא נמצאו ידידים טובים מהם בכל הארץ. (עפ"י צמח צדיק מאת ר' יהודה אריה ממודינה, לקוח מספרי הרומיים)

חברותיה. 15. **הדוכיפת** – '**שהודו כפות**', זוהי כרובלת'. ויש מפרשים: **דיו** – בערבית 'בעל'=**כיפת**=בעל הכיפה. 16. **העטלף** – על שום מראהו – **עטוף** בכפות ידיו כמו **במעטפת**. 17. **הגמל** – אין כמוהו **הגמל** טוב לאדם: בשר, חלב, צמר, רכיבה, משא; ואפילו הגללים שלו להסקה ולחימום; והנקה נקראת '**נאקה**', כי היא **מיניקה**. 18. ממשפחת החגבים ('חגב') בערבית 'קרסוליים', ע"ש צורת רגליו המיוחדת): **א. הארבה** – כי הוא מתרבה בכמויות גדולות. ב. הסלע – בארמית פירושו 'בלע', ע"ש שהוא מזיק לצומח ג. **החרגל** – מלשון '**חרג**'=לדלג ולקפץ. 19. **השחף** – עוף המעדיף לחיות ליד החוף. 20. **הנץ** – ע"ש **הנוצות**. 2. **ניצוץ** – שענינו נוצצות בחשכה; ואנשים המתקוטטים כמו **הנץ** נקראים **נצים**. 21. **הארנבת** – בחילופי אותיות, ע"ש **שנוכרת** כל הזמן. 22. **החזיר** – אין יודעים מדוע הוא נקרא כך, אך חז"ל דרשו: "למה נקרא שמו **חזיר** שעתיד הקב"ה **להחזירו** לישראל", שלעתיד לבוא ישתנה טבעו ויחל להעלות גרה, לפיכך יהא מותר. 23. **הקאה** – על שום **ראייתה** החדה; והיא נקראת גם דאה/דיה/איה (משורש דאיה) 24. **בת היענה** – אולי היא מין אוה – המשמיע קול עמום, ומכאן שמה – משמיעה קול **ענות**; ובטעות מזהים אותה עם הנקה של היען. 25. **הכוס** – כי יש מתחת לפיו מעין שק או **כוס** כדי למלאו במים או בדגים. 26. **הקאת** – ע"ש שהיא **מקיא** את עצמות טרפה. 27. **השלך** – **שולה** הוא דגים מן הים. 28. **הקָהם** – '**רחם**' לשון אהבה ("ארחמך ה' ", תה"י י"ח - אוהב אותך; ומכאן - מקום האהבה של האשה הוא ה'**קָהם**'), מפני שהוא חי בלהקות.

הלאה. להלן ננסה להבין מדוע נקראו בעלי החיים כך ומהו הקשר בין השם לבין התכונה:

1. **החיה** – 'חיתו ארץ' – אוכלות בשר וטורפות ונקראות **חיות** על כי יש בהן **חיות**, בריאות וגבורה. 2. **הבהמה** – מתארת בעלי חיים בעלי 4 רגליים, אוכלי עשב שאינם טורפים. בסורית פירוש השורש 'במה' הוא דבר רך, עדין; ובאמת השור, השה, הסוס והחמור אין בהם אכזריות. 3. **הרמש** – **רמיסה** פירושה הליכה על גחון, והגוף כולו בארץ ו**רמס** את הקרקע. 4. **השקץ** – כינוי לחי טמא, תועבה או פיגול, כל **שקצה** בהם נפש האדם. 5. **השרץ** – הוא סמל ל**שריצה** וריבוי, כמו: '**וישרצו** וירבו', והוא בעל חיים **שרץ** ומתנועע על **הארץ**. 6. **העוף** – עיקר הוראתו: **לנוף**, להגביה רום ולפרוש כנפיים. הפס' '**ועוף יעופף** על הארץ' (בר' א' כ') – אין פירושו לעוף אלא 'למלא את הארץ בעופות'. 7. השורש '**דג**' פירושו למלא ולכסות, ומכיוון שהם מרבים להשריץ, הם הפכו סמל לפריה ורביה – '**וידגו** לרוב' (ומאותו שורש גם **הדגן**). 8. **העורב** – 'תלתלים שחורות כעורב' – ונקרא כך בגלל שחורתו מלשון '**ערב**'. 9. **הפרס** – משום ששובר **ופורס** את העצמות ואוכל את המת. 10. **התחמס** – כי הוא **חומס** על הקרקע צפורים וזוחלים בעודם חיים וטורף אותם, וי"א שהוא הבז. 11. **התנשמת** – על שם **נשימתה** הנשמעת כנחירה; והיא גם עוף וגם שרץ הקרוי בפניו 'זיקית'. 12. **הינשוף** – ע"ש **נשיפתו** בשעת רוגזה. 13. **החסידה** – כי עושה **חסד** עם חברותיה ומחלקת איתן את מזונה. 14. **האנפה** – מפני **שמאנפת** (רוגזה, בעלת אף וחורן) עם

"בִּקְשׁ שָׁלוֹם וְנָדְפָהוּ" (תה' ל"ד ט"ו)

א. על אהרן הכהן

נאמר בפרקי אבות: הלל ושמאי קבלו מהם. הלל אומר: הווי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את חברות ומקרבן לתורה (פרק א' משנה י"ב).

פירוש רבנו עובדיה מברנטורא: הווי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום - פירושו באבות דר' נתן - כיצד היה אהרן אוהב שלום? כשהיה רואה שני בני אדם מתקוטטים, היה הולך לכל אחד מהם שלא מדעת חברו, ואומר לו, קאה חברך איך הוא מתחרט ומכח את עצמו על שחטא לך, והוא אומר לי שאבוא אליך שתמחל לי; ומתוך כך, כשהיו פוגעים זה בזה היו מנשקים זה את זה. וכיצד היה מקרב חברות לתורה? כשהיה יודע באדם שעבר עבירה, היה מתחבר עמו ומראה לו פנים צהובות, והיה אותו אדם מתבייש ואומר, אילו היה יודע צדיק זה מעשי הרעים כמה היה מתרחק ממני; ומתוך כך היה חוזר למוטב. הוא שהנביא מעיד עליו (מלאכי ב'): "ובמישור הלך איתי ורבים השיב מעוות". ומבאר ר' חיים מוולוז'ין: ואף שבדעתך שהוא חטא נגדך (אעפ"י שאתה חושב שהוא אשם) עם כל זה... הווי אתה רודף שלום, ולא להוחיל (לחכות) עד שחברך יפייסק.

ב. רודף שלום איטלקי

בין שתי משפחות באיטליה היתה נטושה מלחמה ימים רבים. גם כשמתו בעלי הריב, המשיכו בניהם אחריהם במלחמות שלא היה להן קץ. בראש אחת המשפחות היריבות עמד איש צעיר ואמץ ושמו

תשובות: 1. ר"ח ניסן. 2. לכפר על עון העגל. 3. כי אהרן היה בוש וירא. 4. בכולם ירדה אש מן השמים לטובה. 5. בברכת כהנים. 6. הקטורת. 7. הורו הלכה, שתויי יין. 8. נשרפו. 9. באש. 10. אוגן. 11. תפרעו. 12. שהכל חייבים להתאבל על ת"ח. 13. חצי התורה בתיבות. 14. להבדיל, להורות. 15. פס' ל"ז. 16. מסייעין.

למתקדמים: 1. ע"י האש. 2. אהרן. 3. החטא, עולה, שלמים. 4. תה' צ' י"ז. 5. קטורת, האש, המזבח. 6. בכך שקודם שיצאה אש מלפני ה' כבר לקחו איש מחתתו. 7. כאש, יין. 8. להפחיד, בששה. 9. בוכה, בכה, שהתנחם. 10. בפנים, חכות. 11. כי בזמנים ההם היו רגילים לשתות יין כל היום. 12. להודות ולומר לא שמעתי. 13. שמשוה היה אוהז בחיה ומראה לבניי. 14. החזיר. 15. נגרר, הגרון. 16. עוזה נענש במיתה כמו נדב ואביהוא על חטא דומה.